

Дружнє до дітей правосуддя: контрольний перелік запитань для фахівців

Які заходи потрібно вжити, щоб судові провадження були дружніми до дітей?

Чи може дитина здійснити своє право бути вислуханою?

- Умови, які потрібно виконати, щоб забезпечити право дитини бути вислуханою в суді.
- Фахівці повинні чітко визнавати таке право дитини упродовж усього процесу.

Чи отримує дитина професійну та особисту підтримку?

- До професійної підтримки можна залучати соціальних працівників та психологів.
- Особа, до якої існує довіра.

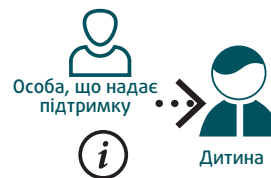
Яким чином можна повідомити дитині про провадження та її права?

- Шляхом надання інформації в усному та письмовому вигляді.
- Інформація, адаптована до віку дитини, її зрілості, рівня розуміння та труднощів спілкування.
- Візуальний матеріал.

Яким чином можна підготувати дитину до слухання?

- Особа, яка надає підтримку, повинна пересвідчитися в тому, що:
  - Дитина належним чином поінформована про свої права.
  - Дитина знає, чого очікувати від провадження.
- Підготовка має відбутися незадовго до початку слухань.
- Необхідно провести підготовчі зустрічі та візити, дружні до дитини.
- Належить встановити особливі потреби дитини.

Що варто запитати у дитини перед слуханням?

- Чи підходить дитині час та місце?
- Хто саме супроводжуватиме дитину як особа, до якої дитина має довіру?
- Чи існують такі особи, які не повинні бути б відвідувати слухання?
- Чи потребують вони захисних заходів?
- Хто повинен проводити слухання?
  - Стать та професія є надзвичайно важливими.

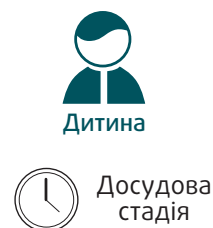

Яка мета вивірення таких подробиць у дитини?

- Дитина може вплинути на те, як будуть проводити слухання.
- Дитина може дізнатися, хто буде проводити слухання за її участі.

Які заходи перед слуханням допомагають зробити його більш дружнім до дитини?

- Створення керівництв щодо поведінки.
- Невеликий час очікування після прибуття на слухання та до його початку.
- Наявність зони очікування, дружньої до дитини.

Які заходи під час слухання допомагають зробити його більш дружнім до дитини?

- Поза територією суду необхідно створити кімнату для слухань, дружню до дитини.
- Поведінка кожної особи повинна бути дружньою до дитини.
- Варто, щоб на слуханні було присутньо якомога менше осіб.
- Відсутність відповідача або інших сторін.
- Дитину повинна заслуховувати одна особа.
- Мова має бути пристосована до віку та рівня зрілості дитини.
- Необхідно використовувати прийнятні техніки ставлення запитань.
- Слухання мають бути короткими – не довше, ніж 1 година.

Які заходи після слухання допомагають зробити його більш дружнім до дитини?

- Надання дитині зворотного зв'язку та інформації щодо подальших кроків.
- Усі залучені фахівці погоджують подальшу діяльність.

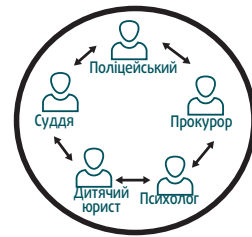
Дитина

Післясудова стадія

Які заходи можна вжити, щоб запобігти проведенню кількох слухань?

- Уможливити відеофіксацію для збирання доказів (у кримінальних справах).
- Співпраця та обмін інформацією між усіма залученими фахівцями.

Якщо одного слухання недостатньо, фахівці повинні знати, що протягом подальших слухань:

- Довірчі взаємовідносини з фахівцем є дуже важливими, а слухання має проводити один і той самий фахівець.
- Питання не потрібно повторювати.
- Фахівці повинні отримувати відповідну інформацію.

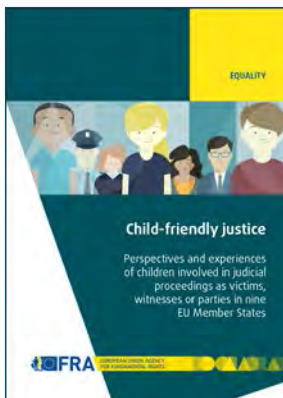
Яких подальших заходів вимагають?

- Подальша підтримка дитини та сім'ї.
- Інформування та роз'яснення щодо рішення та подальша потенційна підтримка.
- Коротка перерва між слуханням і винесенням рішення; рішення супроводжується роз'ясненням.

Що відбувається в тому випадку, якщо не було вжито подальших заходів?

- Слухання завершується тільки в тому випадку, коли було забезпечено вжиття подальших заходів, а також поінформовано про них.

Близько 2,5 мільйонів дітей беруть щороку участь у судових провадженнях у Європейському Союзі (ЄС) у справах стосовно розлучення батьків, або як жертви злочинів чи їх свідки. Хоча їхня ефективна участь у таких процесах є життєво важливою для покращення здійснення правосуддя, поведження з дітьми під час здійснення правосуддя залишається проблемою. Агенція Європейського Союзу з питань основоположних прав (FRA) досліджувала, якою мірою на практиці виконують права дітей бути вислуханими, поінформованими, право на захист та недискримінацію. Дослідження передбачало тривале спілкування як із фахівцями, так і з дітьми, які брали участь у судовому провадженні. Перший звіт зосереджував увагу на баченні фахівців. Пропонований звіт подає бачення дітей, окреслює їхні погляди на чинники, що перешкоджають повній участі дітей, та акцентує на зусиллях, які здатні допомогти у подоланні таких бар'єрів. Як і перший звіт, цей звіт підкреслює, що багато чого ще потрібно зробити, щоб правосуддя у ЄС було справді дружнім до дітей.

Додаткова інформація

Звіти та веб-сайт FRA щодо дружнього до дитини правосуддя можна переглянути:

- FRA (2017), *Дружнє до дитини правосуддя: бачення та переживання дітей, які беруть участь як жертви, свідки або сторони у судовому провадженні у дев'яти державах-членах ЄС*, Люксембург, Видавництво;
- FRA (2017), *Дружнє до дітей правосуддя: бачення та переживання дітей та фахівців*, Короткий огляд, Люксембург, Видавництво (у майбутньому 24 мовами держав ЄС);
- FRA (2015), *Дружнє до дітей правосуддя: бачення та досвід фахівців щодо участі дітей у провадженнях у цивільних та кримінальних справах у 10 державах-членах ЄС*, Люксембург, Видавництво, та короткий огляд, <http://fra.europa.eu/en/publication/2015/child-friendly-justice-perspectives-and-experiences-professionals-summary> (доступно 24 мовами);
- <http://fra.europa.eu/en/theme/rights-child>.

FRA – АГЕНЦІЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ З ПИТАНЬ ОСНОВОПОЛОЖНИХ ПРАВ

Schwarzenbergplatz, 11 – 1040 Відень – Австрія.
Тел. +43 158030-0 – Факс +43 158030-699.
fra.europa.eu – info@fra.europa.eu
[facebook.com/fundamentalrights](https://www.facebook.com/fundamentalrights)
[linkedin.com/company/eu-fundamental-rights-agency](https://www.linkedin.com/company/eu-fundamental-rights-agency)
twitter.com/EURightsAgency

Офіс публікацій

© Агенція Європейського Союзу з питань основоположних прав, 2018 рік
Ілюстрації: © FRA

